

2. verze

Poznámky k novému vydání učebnic ústavního práva

– Ústavní právo. I. 2011

+ Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva. 2011

Obecné

Jak zjistíte, obě části učebnice nejsou pouhým překopírováním textů právních předpisů, nýbrž výkladem k nim. Proto se naprostá většina obsahu dá ke studiu použít za podmínky, že budete pracovat s platným zněním právních předpisů. K tomu třeba dále uvést:

Využít můžete prezentace k přednáškám, kde je pracováno s platným stavem.

Dále při přípravě důsledně vycházet z úplných znění (viz osnova přednášek). Ta lze používat při zkoušce.

V případě pochybností je možné srovnat s nejnovějším komentářem k Ústavě ČR. LINDE 2010.

Dále možnost využít na fakultních počítačích přístupu k beck-online.cz, kde je rovněž v sekci správního a ústavního práva Komentář k zákonu o Ústavním soudu. Beck 2007 (problematika preventivní kontroly mezinárodních smluv, obnovy řízení a ústavnosti referenda)

Doporučuji k rozšíření znalostí nové vydání Státovědy. Praha 2011, týká se to zejména problematiky státní moci (kapitola 2 a 3 Státovědy), ústavy (kap. 4), formy vlády (kap. 5 a 6), soudní moci (kap. 11) a státního území (kap. 13 Státovědy)

Obecně třeba vycházet z faktu, že od 1. května 2004 jsme členským státem EU, což má dopady na fungování státní moci, roli ústavních předpisů, dělbu moci, vztahy komor Parlamentu a vlády, fungování NKÚ, ČNB, území ČR atd.

Platí nový trestní zákoník č. 40/2009 Sb., takže jsou definovány a označeny nově skutkové podstaty trestných činů

I. díl Účebnice ÚP

1. kapitola

pro základní přehled doporučuji projít prezentaci Úvod do ústavního práva, letní semestr 2011 s. 22 – 23: ústavní právo a období 1948 – 1989 – nově přijat zákon č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých

zákonů – jedna z institucí pomáhající při vyrovnání se s minulostí (viz též Nález Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 25/07.)

1.5. Prameny – pozor na členství v EU, pramenem jsou prvotní (SEU, SFEU, LZPEU) a druhotné prameny (např. směrnice z oblasti zákazu diskriminace, voleb do EP nebo místních zastupitelstev, publikace aktů EU)

k dopadům členství v EU na ústavní právo ČR – viz <http://www.law.muni.cz/dokumenty/10841> s. 217-224

<http://www.law.muni.cz/dokumenty/7569> s. 159-174

s. 40: smlouvy jako pramen ústavního práva – čím dál větší důležitost práva EU (viz Nález Ústavního soudu ze dne 3. 11. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 29/09)

s. 41 – subkapitola 1.6. – viz nové zpracování ve studii Ústavní odpovědnost (na adrese <http://www.law.muni.cz/dokumenty/8820>)

s. 50: pozn. č. 99 – v současnosti **§7** ZMRfd (22/2004) výslovně stanoví, o jakých otázkách nelze konat referendum

2. kapitola

pro přehled – prezentace Ústavní pořádek, letní semestr 2011, viz též článek na adrese

s. 71: Normy, které vyjadřují vztah státu navenek – též čl. 10a čl. 10b

s. 73: Ústavní zákon k jednorázovému použití – podobný opětovně přijat v roce 2009 - Ústavní zákon č. 195/2009 Sb., o zkrácení pátého volebního období Poslanecké sněmovny – zrušen Nálezem Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09.

s. 75: ústavní zákony: nově přijat úst. zák. č. 76/2004 Sb. (o změnách státních hranic s Rakouskou republikou), úst. zák. 633/2004 Sb. (o změně státních hranic se Spolkovou republikou Německo), úst. zák. č. 195/2009 Sb. (o zkrácení pátého volebního období Poslanecké sněmovny) – zrušen Ústavním soudem, úst. zák. č. 319/2009 Sb. (změna Ústavy České republiky)

pozn.: tamtéž chybný údaj u úst. zák. (změna ÚZvoVÚSC): správně 176/2001 (v textu 176/2000)

s. 76: využití čl. 9 odst. 2 Ústavním soudem – Nález Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09 - Zkrácení volebního období Poslanecké sněmovny jednorázovým ústavním zákonem (195/2009 Sb.)

s. 76 – 77: otázka protiústavních ústavních zákonů – viz předchozí poznámka

s. 84 – 85: otázka materiálního jádra Ústavy - Nález Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09: Ochrana materiálního jádra Ústavy, tj. imperativ nezměnitelnosti podstatných náležitostí demokratického právního státu dle čl. 9 odst. 2 Ústavy, není pouhým apelem, proklamací, nýbrž ústavním ustanovením s normativními důsledky. (...) Ochrana demokratického právního státu formou přijetí ústavního zákona ad hoc by mohla být akceptována za naprosto výjimečných okolností (jakými jsou např. okolnosti válečného stavu, či přírodní katastrofy)

s. 86: v období 1993 – 2011 došlo k přijetí **šesti** ústavních zákonů, které by se dotýkaly textu Ústavy ČR

kapitola 2 až 6

3.1. – viz podrobnější výklad ve Státovědě (sub 4.1.)

s. 111 – místo § 46 TZ nyní § 52, odst. 1, písm. j) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku

s. 112 – pozn. Č. 277 – nově zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád uznává za úřední jazyk jen češtinu (§ 76); ostatní text o právech národnostních menšin zůstává - nově § 76, odst. 4 DŘ

s. 123 a násl. – vedle výčtu tam uvedených mezinárodních závazků ČR ještě ratifikovala Římský statut, jímž se podrobila jurisdikci Mezinárodního trestního soudu

s. 125 – pozn. Č. 323 – názor, že ratifikace Římského statutu vyžaduje změnu Ústavy a Listiny byl opuštěn

s. 126-127 – ČR do EU vstoupila 1.5.2004, od přijetí Lisabonské smlouvy se struktura orgánů EU změnila (mj. přibyl předseda evropské rady a vysoký představitel pro zahraniční a bezpečnostní politiku)

s. 132 – k výkladu čl. 9 Ústavy se vyjádřil ÚS v nálezu Pl. ÚS 27/09 (Melčák)

s. 141 – vláda na čas (obzvlášť poznámka na straně 142, že vláda nemůže nikoho překvapit předčasným vyhlášením voleb) – rovněž by byl vhodný odkaz na nálezu Pl. ÚS 27/09

s. 143 – jiné formy účasti na správě veřejných záležitostí – vedle tam popsaných možností máme místní referendum (22/2004 Sb.) a nově též krajské referendum (118/2010 Sb.)

s. 158 – text v druhém řádku zdola a poznámka č. 417 – nově je zásada teritoriality upravena v § 4 trestního zákoníku (40/2009 Sb.); vedle toho je nově v TZ formulována zásada univerzality (§ 7 a 8 TZ), podle níž se dle českého práva hodnotí za určitých okolností i jednání cizinců v cizině.

s. 161 – pozn. č. 428 – jde o zákon č. 76/2004 Sb.

S. 166 – změnil se § 24 OZř – již není vazba oddělení obcí na volby do zastupitelstva

s. 170 – místo práva ES máme právo EU.

s. 171 – v judikatuře ÚS k obecně závazným vyhláškám obcí došlo k významnému obratu vydáním nálezu Pl. ÚS 45/06

s. 176 – upozorňuji na článek Pojem rozporu (nesouladu) zákona s ústavním pořádkem v teorii a judikatuře Ústavního soudu dostupný na <http://www.law.muni.cz/dokumenty/10023>, kde je proveden výklad nejnovějšího pojetí, dále nálezu Pl. ÚS 27/09 – problém zvláštní povahy podstatných náležitostí demokratického právního státu ve vztahu k zbývajícimu obsahu ústavního pořádku. Kromě hierarchie se tak uplatňuje požadavek jednoty právního řádu

s. 192 – publikační platformou EU je Úřední věstník Evropské unie – čl. 297 Smlouvy o fungování EU

6.2.3. – jiný názor zastává ÚS v nálezech č. 403/2002 Sb. a I. ÚS 752/02. Viz kriticky k tomu Ústava ČR. Komentář. Praha: Linde 2010 – čl. 10, čl. 87, čl. 112.

6.3.

Nyní se připravuje nová úprava založená na oficiální (autentické) podobě tzv. e-Sbírky.

Součástí publikačních pramenů je rovněž Úřední věstník EU.

Kapitola 7

Obecně – změny v souvislosti se zavedením správního soudnictví – zčásti přešla kompetence na NSS – zákon č. 151/2002 Sb. a SŘS - § 94 až 96

s. 247 n. - u ZPS je obecně třeba vyjít z úplného znění s ohledem na další změny v částech, které se týkají hospodaření a financování politických stran, tedy § 17 až 21b (např. zákon 556/2004 Sb.)

s. 244 – zásadní význam mají dva rozsudky NSS k návrhu vlády na rozpuštění Dělnické strany (základní problémy rozsudku – viz též prezentace Sdružování z jarního semestru), ÚS soud návrh Dělnické strany bez bližšího odůvodnění odmítl

Kapitola 8

s. 262 n. Nyní platí zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu. Základní změnou (kromě výčtu vyloučených věcí z referenda) jsou nová pravidla pro platnost a závaznost referenda

viz § 48 ZMRfd

(1) K platnosti rozhodnutí v místním referendu je třeba účasti alespoň 35 % oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob.

(2) Rozhodnutí v místním referendu je závazné, hlasovala-li pro ně nadpoloviční většina oprávněných osob, které se místního referenda zúčastnily, a alespoň 25 % oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob.

(3) Jde-li o místní referendum, v němž se rozhoduje o oddělení části obce nebo o sloučení obcí, anebo o připojení obce k jiné obci, je rozhodnutí přijato, jestliže pro ně hlasovala nadpoloviční většina oprávněných osob zapsaných v seznamu oprávněných osob,

a) v případě oddělení, v té části obce, popřípadě částech obce, která se má oddělit,

b) v případě sloučení obcí nebo připojení obce v té obci,⁹⁾ ve které byl návrh přípravného výboru podán.

§ 91a SŘS svěřil ochranu ve věcech územního referenda do působnosti správních soudů. Teprve poté je možné obracet se na Ústavní soud

s. 273 n. § 91 SŘS svěřil ochranu ve věcech zániku mandátu člena zastupitelstva do působnosti správních soudů, takže se již nelze přímo obracet s ústavní stížností na Ústavní soud

9. kapitola Volby

V nálezu IV.ÚS 1403/09 dospěl Ústavní soud k tzv. eurokonformnímu výkladu pojmu „občan“ v tom smyslu, že pro účely požadavku minimálního počtu 1000 „občanů“ při odtržení obce, je třeba počítat i s cizinci, kteří mají v obci volební právo (t.j. občané Evropské unie). Nález se týká místního referenda, může však mít obecnější dosah k řešení

Série nálezů k problematice voleb – viz prezentaci k přednášce z volebního práva, kde jsou rovněž aktuální prameny včetně práva EU k volbám do obecních zastupitelstev a Evropského parlamentu

9.4.2.

Došlo ke změně povahy kandidátních listiny pro volby do PS – 4 hlasy (§ 39 ZVP) a výsledek se projeví v případě zisku nejméně 5% hlasů (§ 50 odst. 5 ZVP)

s. 309 – místo § 177 nyní ochranu voleb zajišťuje § 351 (včetně kupování hlasů voličů),

dále je postihováno účelové přihlašování voličů těsně před volbami (případ Bohy, Karlova Studánka, Hřensko)

Z hlediska ochrany Evropským soudem pro lidská práva je třeba uvést, že chrání pouze volby do zákonodárných sborů, za které sice považuje i Evropských parlament (rozsudek ve věci Matthewsová proti GBz roku 1999), ale nikoli např. prezidentské volby (případ odsouzeného litevského prezidenta (Paksas proti Litvě, velký senát, z 6.1.2011)

10. kapitola

Obecně – ÚS změnil svůj přístup a více nyní chrání výkon samosprávy, viz k tomu I. Pospíšil: Nejnovější judikatura Ústavního soudu k obecně závazným vyhláškám obcí na adrese <http://www.law.muni.cz/dokumenty/8820> s. 51 n.

s. 314 – aspekt přenesené působnosti: také zvláštní výkon přenesené působnosti pro území více obcí zvláštním typem obce s rozšířenou působností nebo na základě veřejnoprávní smlouvy (§ 63 a § 66a OZř)

s. 315 – prapor obce: OZř již nemluví o praporu, ale o vlajce (srov. § 34a)

s. 316: označení „Obec“ („Město“, „Kraj“) – nově též „Městys“

- s. 316 - otázky místní záležitosti: důležitý rozsudek Pl. ÚS 19/09 (Vodňany) – možnost obce omezit provoz hostinské činnosti, nový výklad pojmu místní záležitost veřejného pořádku (příznivější pro obce) + přísnější měřítko na hodnocení ze strany ministerstva vnitra
- s. 321 – v roce 2006 byla nově zákonem č. 234/2006 Sb. upravena otázka dozoru nad výkonem samosprávy, stanoví též lhůty pro podání návrhu Ústavnímu soudu (30 dnů), v OZř je to upraveno v § 123-128
- s. 322: nově též zastupitelstvo městyse
- s. 324 – vydávání obecních vyhlášek: Ústavní soud významně posílil pravomoci obcí při jejich vydávání (např. Pl. ÚS 45/06 - Jirkov, Pl. ÚS 35/06 – Kořenov, Pl. ÚS 46/06 – Mariánské Lázně, Pl. ÚS 19/09 - Vodňany, Pl. ÚS 39/10 – Chrastava)
- s. 325 – mezinárodní sdružení obcí: nikoli § 57 odst. 6, ale § 55 odst. 6
- s. 325 – možnost starosty pozastavit výkon usnesení: nikoli § 105 odst. 1, ale pouze § 105
- s. 326: správce obce je určen Ministerstvem vnitra z řad zaměstnanců státu zařazených do Ministerstva vnitra (nikoli již krajský úřad)
- s. 326: ustavující zasedání zastupitelstva – nikoli § 39, ale § 91; nesvolává nejstarší člen, ale dosavadní starosta, případně až poté nejstarší člen zastupitelstva; rovněž ho tak i dosavadní starosta řídí
- s. 336: orgány samosprávy ve školství – již nikoli rada školy dle z. č. 564/1990 Sb., ale školská rada dle z. č. 561/2004 Sb.

Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva 2011

obecné

úst. zákon č. 395/2001 Sb., tzv. euronovela, dále ÚZ č. 515/2002 Sb., o referendu o přistoupení k EU, ÚZ č. 319/2009 Sb., kterým byly doplněny čl. 35 a čl. 66 Ústavy

Zákon č. 341/2011 o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů, který stanoví jako její úkol vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník bezpečnostního sboru nebo zaměstnanec zařazený k výkonu práce tamtéž, dále informací o protiprávní činnosti příslušníků Policie ČR, Vězeňské služby ČR a Celní správy ČR. Inspekce navrhuje opatření pro předcházení této protiprávní činnosti. Platí od 1.1.2012. Postavení je obdobné úpravě v zákoně o Policii ČR nebo informačních službách (použití zbraně, donucovací prostředky, zpravodajské prostředky k získávání informací. Kontrolu činnosti provádí rovněž kontrolní orgán Poslanecké sněmovny jako u jiných bezpečnostních sborů.

kapitola 1

nová úprava – viz prezentace občanství

zejména zákon č. 320/2002 Sb. – zrušení okresních úřadů a č. 357/2003 Sb. – novelizace ZOS

postupně již zrušené dvoustranné mezinárodní smlouvy (USA 169/1929, SSSR 47/1958, 71/1981, Maďarsko 37/1961, Polsko 71/1966, NDR 37/1974, Bulharsko 61/1975, Mongolsko 96/1985), ultraaktivní i nadále

- yní vícestranné mezinárodní smlouvy regionální a univerzální
- Úmluva o omezení případů bezdomovectví – č. 43/2002 Sb.m.s.,
- Evropská úmluva o státním občanství 76/2004 Sb.m.s.,
- Úmluva o právním postavení osob bez státní příslušnosti – č. 108/2004 Sb.m.s.

změny v ZSO – dítě nyní do 18 let věku - § 1 odst. 3, zákon č. 320/2002 Sb. - zánik okresních úřadů – převzaly jejich agendu krajské úřady, magistráty Brno, Ostrava, Plzeň (§ 6 odst. 7 ZSO),

§ 5 – nalezení fyzické osoby bez ohledu na věk

§ 7 –požadavcích doplněno v odstavci 1 písm. e) plnění povinností cizincem

§ 17 – nový širší text – viz přednášky

§ 18b, § 18c – vloženy zákonem č. 357/2003 Sb.

podle stran

s. 16

V nálezu IV.ÚS 1403/09 dospěl Ústavní soud k tzv. eurokonformnímu výkladu pojmu „občan“ v tom smyslu, že pro účely požadavku minimálního počtu 1000 „občanů“ při odtržení obce, je třeba počítat i s cizinci, kteří mají v obci volební právo (t.j. občané Evropské unie).

s. 17

Zákon ČNR č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky v dnešním znění je ve znění i těchto dalších zákonů: 320/2002 Sb., 357/2003 Sb., 413/2005, 124/2008.

s. 24

Evropská úmluva o státním občanství je již ČR ratifikována a vyhlášena pod č. 76/2004 Sb.m.s. s účinností od 1. 7. 2004

Naproti tomu už není účinná ani jedna ze smluv, které řeší problematiku dvojího státního občanství ve vztahu k některým (původně) socialistickým státům.

s. 31

Prohlášením je možno s účinností od 29. 10. 2003 nabýt státní občanství ČR též prohlášením podle § 18b a 18c ZSO. Týká se to některých skupin státních občanů Slovenské republiky.

s. 32

Okresní úřady byly již zrušeny a problematiku státního občanství řeší „úřady“ ve smyslu legislativní zkratky. Jimi jsou krajské úřady, v hlavním městě Praze úřady městské části určené Statutem hlavního města Prahy a ve městech Brno, Ostrava a Plzeň magistráty těchto měst.

Úvahy o možné soudní nepřezkoumatelnosti rozhodnutí Ministerstva vnitra o neudělení státního občanství jsou již překonány usnesením rozšířeného senátu NSS ze dne 23. 3. 2005 (č. 906/2006 Sb. NSS), které se jednoznačně vyslovilo pro soudní přezkum.

s. 34

§ 17 ZSO v současném znění: „*Státní občan České republiky pozbývá státní občanství České republiky dnem, kdy na základě výslovného projevu vůle (žádost, prohlášení, souhlas nebo jiný úkon směřující k nabytí cizího státního občanství) dobrovolně nabyde cizí státní občanství. K pozbytí státního občanství České republiky nedojde v případech, kdy došlo k nabytí cizího státního občanství v souvislosti s uzavřením manželství se státním občanem cizího státu, a to za předpokladu, že došlo k nabytí cizího státního občanství manžela za trvání manželství. K pozbytí státního občanství České republiky nedojde ani v případech, kdy k nabytí cizího státního občanství došlo narozením.*“ Tím došlo jednak ke zpřesnění, kdy by již neměly panovat pochybnosti, že nabytím cizího státního občanství např. dobrovolným prohlášením se pozbývá státní občanství ČR.

s. 35

Okresní úřady již zrušeny – viz poznámku u s. 32.

Způsobilost ve státoobčanských věcech až od 18 let, pokud podle právního řádu, který se na konkrétní osobu vztahuje nenabyla zletilosti dříve.

kapitola 2

vzhledem k rozsahu doporučuji zejména obsáhlou prezentaci Listina, dále prezentace Sdružovací právo (jarní semestr), Volební právo

novým zákonem je především zákon č. 198/2009 Sb. – antidiskriminační zákon (je v ÚZetku)

2.4.1. místo 308/1991 Sb. nyní platí zákon č. 3/2002 Sb., který stanoví nově hranici 18 let pro dítě (ne 15 let jako dosud), stejně jako pro registraci (místo 10.000 jen 300 petičních podpisů)

2.9.8. – viz Státověda. 2011, kap. 7

s. 135-137 – VOP – jeho působnost byla rozšířena zákonem č. 381/2005 Sb. –

§ 1 odst. 3) Ochránce provádí systematické návštěvy míst, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí nebo v důsledku závislosti na

poskytované péči, s cílem posílit ochranu těchto osob před mučením, krutým, nelidským, ponižujícím zacházením nebo trestáním a jiným špatným zacházením.

(4) Působnost ochránce podle odstavce 3 se vztahuje na

a) zařízení, v nichž se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranná nebo ústavní výchova anebo ochranné léčení,

b) další místa, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí, zejména policejní cely, zařízení pro zajištění cizinců a azylová zařízení,

c) místa, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě v důsledku závislosti na poskytované péči, zejména ústavy sociální péče a jiná zařízení poskytující obdobnou péči, zdravotnická zařízení a zařízení sociálně-právní ochrany dětí (dále jen "zařízení")." K tomu ještě § 21a.

- jeho působnost byla rozšířena antidiskriminačním zákonem č. 198/2009 Sb. – viz § 21b

Ochránce přispívá k prosazování práva na rovné zacházení se všemi osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientaci, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víru nebo světový názor a za tím účelem

a) poskytuje metodickou pomoc obětem diskriminace při podávání návrhů na zahájení řízení z důvodů diskriminace,

b) provádí výzkum,

c) zveřejňuje zprávy a vydává doporučení k otázkám souvisejícím s diskriminací,

d) zajišťuje výměnu dostupných informací s příslušnými evropskými subjekty.“.

dále (§ 22/3 ZVOP) je oprávněn navrhnout nejvyššímu státnímu zástupci podání žaloby k ochraně veřejného zájmu podle § 66 SŘS. Pokud nejvyšší státní zástupce žalobu nepodá, postupuje podle zvláštního zákona.

kapitola 3

viz prezentace Parlament – úvodní část a dále ke kapitole 4 zbytek

s. 155

zákon č. 218/2002 Sb. (státní služba) – jeho účinnost je neustále odkládána (letos již popáté)

kapitola 4

obecně prezentace Parlament – včetně judikatury ÚS (přehled na závěr prezentace)

dále změny v jednacích řádech v souvislosti s přistoupení k EU – 282/2004 Sb. (JŘPS), č. 172/2004 Sb. (JŘS) a zejména zákon č. 162/2009 Sb. – k tomu viz

<http://www.law.muni.cz/dokumenty/8820> s. 40-51

4.5.3. nyní nový zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů (základní kontrolní hlediska zachovává, nová procedura a kontrola)

4.6.3.1. ÚS v nálezu č. 283/2005 Sb. rozšířil pojem volebního zákona i na úpravu voleb do územních samospráv a tzv. euronovela Ústavy i na čl. 49 (souhlas s ratifikací mezinárodních smluv)

s. 214 – zákon č. 573/2006 Sb. reagoval na problémy Strany zelených a nově upravil poslanecké kluby

kapitola 5

Obecné - Základní monografie – Z. Koudelka rozbor všech praktických otázek fungování

k postavení a ústavní odpovědnosti prezidenta viz též studii Ústavní odpovědnost (na adrese <http://www.law.muni.cz/dokumenty/8820>)

Postavení NKÚ a ČNB - k současnému stavu doporučuji Ústava ČR. Komentář. LINDE 2010, čl. 97 a čl. 98

kapitola 6

Obecně – je zachován původní text, který umožňuje výklad obecných teoretických otázek postavení soudů a soudců. Jinak již nově platí zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů (vždy se změnami)

s. 202

Právo podávat podněty k přijetí zákona již plénum Nejvyššího soudu nemá. Navíc problematiku soudů a soudců již neřeší zákon č. 335/1991 Sb., nýbrž zákon č. 6/2002 Sb.

s. 205

Nedodržení ústavně předepsaného způsobu přijetí zákona dnes spatřuje Ústavní soud např. i ve zneužití institutu projednání návrhu zákona ve zkráceném řízení ve stavu legislativní nouze (Pl. ÚS 53/10).

s. 215

Vzhledem k přijetí trestního zákoníku (/č. 40/2009 Sb.) jsou skutkové podstaty trestných činů definovány odlišně:

„hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355 trestního zákoníku)

„podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod“ (§ 356 trestního zákoníku)

s. 217

nařízení vlády č. 253/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců orgánů státní správy, některých dalších orgánů a obcí, je již zrušeno. Dnes upravuje zákoník práce (262/2006 Sb.)

zákon ČNR č. 238/1992 Sb. rovněž zrušen. Dnes upravuje zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů.

s. 225

Rozhodnutí prezidenta V. Havla č. 33/1994 Sb., kterým byly některé pravomoci v řízení o udělení milosti přeneseny na ministra spravedlnosti, prezident V. Klaus zrušil (254/2003 Sb.)

s. 235

zákon ČNR č. 238/1992 Sb. rovněž zrušen. Dnes upravuje zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů.

s. 241

Pokud jde o další ústřední orgány státní správy, došlo k následujícím změnám:
zrušeny: Úřad pro veřejné informační systémy; Komise pro cenné papíry
nově: Úřad vlády ČR; Český telekomunikační úřad

s. 244

Vedoucím Úřadu vlády již není ministr.

s. 246

Přijat nový správní řád (500/2004 Sb.) a nový daňový řád (280/2009 Sb.).

s. 248

Nejvyšší státní zástupce je sice stále podřízen ministru spravedlnosti, nicméně právě tato podřízenost je po některých zkušenostech (kauza Čunek) kritizována a je připravována zcela nová úprava státního zastupitelství, kdy bude posílena nezávislost této soustavy.

s. 250

Dozor nad výkonem trestu a výkonem vazby provádí státní zástupce (§ 78 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody; § 29 zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby).

s. 251

Kárné řízení ve věcech soudců nyní upraveno zcela jinak – rozhoduje v jediném stupni šestičlenný kárný senát Nejvyššího správního soudu (7/2002 Sb.).

s. 267

Zákon ČNR č. 436/1991 Sb., o některých opatřeních v soudnictví, o volbách přisedících, jejich zproštění a odvolání z funkce a o státní správě soudů v ČR, dnes nově upravuje zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích.

s. 268

Trestný čin zasahování do nezávislosti soudu je dnes definován v § 335 trestního zákoníku.

s. 269

Dle zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, vykonávají další činnost v rámci soudnictví ne jenom vyšší soudní úředníci, ale i asistenti soudců a justiční čekatelé.

s. 270

Volbu přisedících již neupravuje zákon ČNR č. 436/1991 Sb., nýbrž zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích.

s. 272

Nejvyšší správní soud již od 1. 1. 2003 funguje.

V Ostravě a v Plzni nejsou městské soudy.

V Přerově není pobočka krajského soudu.

kapitola 7.

Obecně – opět doporučuji projít prezentaci a přednášky k ústavnímu soudnictví (včetně Státovědy)

ÚZ 395/2001 Sb. – nový čl. 87/2 Ústavy – preventivní kontrola ústavnosti mezinárodních smluv,

k tomu procedura - nové § 71a až 71e ZÚS vloženy zákonem č. 48/2002 Sb.

postup se v mnohém blíží kontrole právních předpisů

obnova řízení – zákon č. 83/2004 Sb. – viz k tomu výklad na adrese

<http://www.law.muni.cz/dokumenty/2770> s. 50-54

<http://www.law.muni.cz/dokumenty/4489> s. 146-149

problematika referenda o přistoupení ČR k EU – úst. zák. č. 515/2002 Sb., rozšířil působnost Ústavního soudu i na tuto oblast
procedura je upravena zákonem č. 114/2003

s. 285

Atrahování věcí plénem Ústavního soudu je v současnosti řešeno sdělením č. 242/2011 Sb.

s. 278

Ministr spravedlnosti již nemůže zprostit funkce soudce proti jeho vůli z důvodu, že soudce dosáhl věku 65 let.

s. 284

Zproštění výkonu vojenské služby dnes upravuje zákon č. 585/2004 Sb., branný zákon.

s. 298

Dosud vyšlo již 57 svazků Sbírký nálezů a usnesení Ústavního soudu. Zároveň je však třeba říct, že důležitost této sbírky výrazně poklesla, neboť všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou publikována na internetu na adrese: nalus.usoud.cz

s. 302

Návrhové oprávnění na zrušení jiného právního předpisu již nemá přednosta okresního úřadu, vzhledem k tomu, že tyto úřady byly s účinností od 1. 1. 2003 zrušeny.

Naproti tomu nově mají toto oprávnění: věcně příslušné ministerstvo; ředitel krajského úřadu; zastupitelstvo obce.

s. 309-311

Problematika vztahu ústavní stížnosti a dovolání je v současnosti již vyřešena v § 72 odst. 4

zákonu o ústavním soudu, podle něhož byl-li mimořádný opravný prostředek odmítnut jako nepřijatelný z důvodů závisících na uvážení rozhodujícího orgánu (t.j. v případě dovolání Nejvyššího soudu), lze podat ústavní stížnost proti předchozímu rozhodnutí o procesním prostředku k ochraně práva ve lhůtě 60 dnů od doručení rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku.

s. 313

O návrhu na rozpuštění politické strany rozhoduje Nejvyšší správní soud. Ten také 17. 2. 2010 vydal rozhodnutí o rozpuštění Dělnické strany (Pst 1/2009). Ústavní soud pak stížnost Dělnické strany proti tomuto rozhodnutí 27. 5. 2010 odmítl (Pl. ÚS 13/10).

s. 322 – od 1. 1. 2003 platí SŘS, který v § 97 n. nově upravuje řešení kompetenčních sporů ve smyslu zmocnění podle čl. 87 odst. 3 Ústavy ČR, část kompetenčních sporů v oboru veřejné správy (pouze rozhodnutí, ne opatření nebo jiný zásah) přešla na NSS. Dále spory o kompetence obecných a správních soudů řeší zvláštní senát podle zákona č. 151/2002 Sb.

Hodně zdaru při studiu a přípravě (a těm co se nepřipravují, šťastnou ruku při tažení otázek) přeje

